

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо
удосконалення законодавства у сфері захисту
державного кордону України

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про державний кордон України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 2, ст. 5 із наступними змінами):

1) у частині четвертій статті 22 слова «району, міста, селища, сільради, прилеглої» замінити словами «районів, територіальних громад, населених пунктів, прилеглих»;

2) у статті 23:

частину першу після слів «плавання та пересування у» доповнити словами «територіальному морі і»;

у частині другій слова «міста, селища, сільради, що прилягає» замінити словами «територіальної громади, населеного пункту, що прилягають»;

3) частину другу статті 27¹ викласти в такій редакції:

«Накази начальників органів Державної прикордонної служби України з питань додержання режимів на державному кордоні, видані в межах їх компетенції, є обов'язковими для посадових осіб державних органів, зазначених у частині першій цієї статті»;

4) у частині третій та п'ятій статті 27³ слова «прикордонні загони, загони морської охорони» змінити словами «органи (підрозділи)».

2. У частині п'ятій статті 12 Закону України «Про оборону України» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 49, ст. 420 із наступними змінами) слова «прикордонні загони та/або загони морської охорони» замінити словами «органи (підрозділи)».

3. У Законі України «Про Державну прикордонну службу України» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 27, ст. 208 із наступними змінами):

1) у статті 9:

у частині першій слова «участь в операціях з пошуку та рятування суден (кораблів) і людей, які зазнали лиха на морі» виключити;

частину другу виключити;

2) у статті 10:

друге речення частини другої виключити;

частину третю викласти в такій редакції:

«До складу прикордонного загону можуть входити відділи прикордонної служби, відділи прикордонного контролю, прикордонні комендатури, прикордонні застави, відділення прикордонної служби, відділення прикордонного контролю, контрольно-пропускні пункти, контролерські пости та інші підрозділи»;

у частині п'ятій слова «прикордонної служби, відділення прикордонного контролю і контролерські пости» замінити словами «прикордонного контролю, відділення прикордонного контролю, контролерські пости та інші підрозділи»;

3) у статті 19:

пункт 3 викласти в такій редакції:

«3) участь у прикритті державного кордону України, ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту на державному кордоні України, міжнародного збройного конфлікту та відсічі збройній агресії проти України шляхом залучення органів та підрозділів Державної прикордонної служби України в порядку, встановленому законодавством, та безпосереднього ведення ними бойових дій»;

у пункті 6¹ слова «засобів автомобільного та залізничного транспорту, що в'їжджають в Україну, та вантажів, що ввозяться в Україну всіма видами транспорту» замінити словами «транспортних засобів, вантажів та іншого майна, що перетинають державний кордон України»;

у пункті 8 слова «дорученнями правоохоронних» замінити словами «дорученнями уповноважених державних», а слова «правоохоронних та уповноважених законом» – словом «уповноважених»;

доповнити пунктом 14¹ такого змісту:

«14¹) участь в операціях з пошуку та рятування людей і суден, які зазнали лиха на морі»;

пункт 23¹ викласти в такій редакції:

«23¹) надання на підставах та у порядку, визначених законодавством, інформації з інформаційних, електронних, комунікаційних, інформаційно-комунікаційних, технологічних систем та їх окремих елементів, реєстрів, баз та банків даних, власником або розпорядником яких є Державна прикордонна служба України»;

пункти 23² і 23³ виключити;

4) у частині першій статті 20:

пункт 5 доповнити словами «на в'їзд, перебування, проживання, провадження робіт у прикордонній смузі»;

пункт 6 викласти в такій редакції:

«б) самостійно проводити відповідно до законодавства огляд транспортних засобів, вантажів та інших предметів, що переміщуються через державний кордон України, а в разі перебування транспортних засобів та вантажів під митним контролем та/або забезпеченням – з обов'язковим інформуванням митного органу та, за потреби, з його залученням, а також проводити супроводження зазначених транспортних засобів, товарів та предметів. Такий огляд здійснюється у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку»;

у пункті 7 слово «правоохоронних» замінити словами «уповноважених державних»;

пункт 10 викласти в такій редакції:

«10) створювати і використовувати інформаційні, електронні комунікаційні, інформаційно-комунікаційні, технологічні системи та їх окремі елементи, реєстри, бази та банки даних, в яких обробляється інформація щодо осіб, які перетнули державний кордон України, осіб, які вчинили правопорушення, протидію яким віднесено до компетенції Державної прикордонної служби України, осіб, яким згідно із законодавством не дозволяється в'їзд в Україну або тимчасово обмежується право виїзду з України, недійсних, викрадених і втрачених документів на право виїзду за кордон та в інших випадках, передбачених законодавством України»;

у пункті 19:

перше речення викласти в такій редакції: «здійснювати автоматизований обмін інформацією про транспортні засоби з центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку з метою виявлення транспортних засобів, які знаходяться у розшуку»;

друге речення після слів «прикордонних районів» доповнити словами «пункту пропуску (пункту контролю)»;

у пункті 22 після слів «водолазні роботи та» доповнити словами «спуски, а також»;

перше речення пункту 34 доповнити словами «а також здійснювати у визначеному законодавством України порядку фіксацію біометричних даних іноземців та осіб без громадянства у разі вчинення ними таких правопорушень»;

доповнити пунктами 51 – 53 такого змісту:

«51) тимчасово обмежувати переміщення осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна в пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України у разі виявлення перевищення допустимих рівнів іонізуючого випромінювання;

52) безоплатно одержувати від органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій, які є власниками або розпорядниками інформаційних, електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних та технологічних систем, реєстрів, баз та банків даних інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, необхідну для виконання покладених на Державну прикордонну службу України завдань;

53) мати безпосередній відповідно до своєї компетенції, у тому числі автоматизований, доступ до інформаційних, електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних та технологічних систем, реєстрів, баз та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, користуватися державними, у тому числі урядовими, засобами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами. Порядок такого доступу визначається відповідними угодами (договорами) та протоколами до них, якщо інше не передбачено законодавством»;

4) у статті 21³:

пункт 8 частини третьої викласти в такій редакції:

«8) примусового припинення польоту (плавання) шляхом пошкодження або знищення безпілотного судна, яке здійснює політ (плавання) у межах прикордонної смуги, над, під або поблизу корабля, катера або судна забезпечення Державної прикордонної служби України, об'єктів, що перебувають під охороною (у тому числі пунктів пропуску (пунктів контролю) через державний кордон України, контрольних пунктів в'їзду-виїзду, місць тимчасового розташування підрозділів і прикордонних нарядів), іншого службового транспортного засобу, військового майна, жилого та нежилото приміщення, з порушенням встановлених законодавством вимог»;

пункт 10 частини шостої викласти в такій редакції:

«10) для примусового припинення польоту (плавання) шляхом пошкодження або знищення безпілотного судна, яке здійснює політ (плавання) у межах прикордонної смуги, над, під або поблизу літака, вертольота, корабля, катера або судна забезпечення Державної прикордонної служби України, об'єктів, що перебувають під охороною (у тому числі пунктів пропуску (пунктів контролю) через державний кордон України, контрольних пунктів в'їзду-виїзду, місць тимчасового розташування підрозділів і прикордонних нарядів), іншого службового транспортного засобу, військового майна, жилого та нежилото приміщення, з порушенням встановлених законодавством вимог»;

5) підпункт «г» пункту 1 частини першої статті 21⁴ викласти в такій редакції:

«г) примусового припинення польоту (плавання) шляхом пошкодження або знищення безпілотного судна поблизу, над або під кораблем, катером або судном забезпечення Державної прикордонної служби України»;

б) частину першу статті 21⁷ доповнити пунктом 5¹ такого змісту:

«5¹) у разі спрацювання службового собаки та/або приладів радіаційного контролю, виконання доручень уповноважених державних органів».

4. У частині першій статті 1 Закону України «Про відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 16, ст. 113; 2011 р., № 18, ст. 128 із наступними змінами) слова «не більше шестисот» замінити словами «не більше восьми тисяч».

5. У Законі України «Про прикордонний контроль» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 6, ст. 46 із наступними змінами):

1) у частині першій у статті 1:

доповнити пунктом 5² такого змісту:

«5²) зона прикордонного контролю – територія, визначена начальником органу охорони державного кордону в пункті пропуску через державний кордон або поза ним, на борту судна або в інших місцях, в межах якої здійснюється прикордонний контроль»;

пункт 6 викласти в такій редакції:

«б) контроль другої лінії – заходи щодо додаткового вивчення наявності законних підстав для перетинання державного кордону України (далі – державний кордон) іноземцями та особами без громадянства під час їх в'їзду в Україну, транспортними засобами і переміщення через нього вантажів, а також наявності ознак незаконного переміщення через державний кордон зброї, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, боєприпасів, вибухових речовин, матеріалів і предметів, заборонених для переміщення через державний кордон»;

у пункті 11 слово «особою» виключити;

пункт 14 після слів «Державної прикордонної служби України» доповнити словами «а у випадках, визначених цим Законом, – автоматизованим програмно-апаратним комплексом прикордонного контролю»;

2) у частині п'ятій статті 2:

доповнити пунктами 2¹ та 2² такого змісту:

«2¹) установлення зон прикордонного контролю та додаткових режимних правил у цих зонах;

2²) обробки та верифікації з використанням інформаційних, електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних, технологічних систем та їх окремих елементів, реєстрів, баз та банків даних, власником (адміністратором) яких є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації всіх форм власності, а також іноземні держави або організації інформаційний обмін з якими здійснюється відповідно до міжнародних договорів України (далі – електронні системи), інформації про осіб, які перетинають державний кордон, в тому числі їх персональних даних»;

пункт 3 викласти в такій редакції:

«3) створення і використання електронних систем про осіб, які перетнули державний кордон, вчинили правопорушення, яким не дозволяється в'їзд в Україну або яким тимчасово обмежено право виїзду з України, про недійсні, викрадені і втрачені паспортні документи, а також в інших випадках, передбачених законодавством»;

3) у статті 5:

пункт 6 частини третьої після слів «загрози життю» доповнити словами «та здоров'ю»;

в абзац третій частини четвертої викласти в такій редакції:

«Такі рішення приймаються начальником органу охорони державного кордону, у зоні відповідальності якого перебуває ділянка державного кордону, де буде здійснено такий пропуск»;

4) у статті 6:

частини другу та четверту викласти в такій редакції:

«2. Початком здійснення прикордонного контролю особи, транспортного засобу, вантажу є момент їх прибуття в пункт пропуску (пункт контролю) через державний кордон, або до зони прикордонного контролю у разі його здійснення поза пунктом пропуску, а так само момент прибуття уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України на борт повітряного, морського (річкового) судна з метою здійснення прикордонного контролю»;

«4. Прикордонний контроль вважається закінченим після надання уповноваженою службовою особою Державної прикордонної служби України, а у випадках, визначених цим Законом, – автоматизованим програмно-апаратним комплексом прикордонного контролю, дозволу на перетинання державного кордону та вибуття з пункту пропуску (пункту контролю) через державний кордон (зони прикордонного контролю) особою, транспортним засобом, вантажем або після доведення до відома відповідної особи рішення про відмову в перетинанні державного кордону особою, транспортним засобом, вантажем, а щодо морських (річкових) суден – після повідомлення служби капітана морського порту про завершення процедури прикордонного контролю.

Вибуття особи, транспортного засобу або вантажу з пункту пропуску (пункту контролю) через державний кордон (зони прикордонного контролю) до завершення прикордонного контролю не дозволяється»;

у частині п'ятій слова «спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах» замінити словами «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері»;

частину шосту викласти в такій редакції:

«6. З метою скорочення часу проходження прикордонного та митного контролю огляд транспортних засобів та вантажів в пунктах пропуску через державний кордон, як правило, здійснюється одночасно. Для досягнення цієї мети, зона прикордонного та митного контролів можуть співпадати»;

у частині сьомій слова «спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах» замінити словами «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері»;

доповнити частиною восьмою такого змісту:

«8. Під час здійснення прикордонного контролю особам забороняється без дозволу уповноваженої службової особи Державної прикордонної служби України:

здійснювати фото-, кіно-, теле- чи відеозйомку, або використовувати прилади відеоспостереження (фіксації), встановлені у/на транспортних засобах, які можуть фіксувати персональні дані інших осіб;

виходити з транспортних засобів;

змінювати напрямок руху або переміщуватись між смугами руху»;

5) у статті 7:

частину першу після слів «Державної прикордонної служби України» доповнити словами «а у випадках, визначених цим Законом, – автоматизованим програмно-апаратним комплексом прикордонного контролю»;

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Під час перевірки документів уповноважені службові особи Державної прикордонної служби України використовують технічні засоби прикордонного контролю для пошуку ознак підробки у документах, здійснюють пошук необхідної для прикордонного контролю інформації в електронних системах»;

6) у статті 8:

пункт 1 частини першої викласти в такій редакції:

«1) наявності в нього дійсного паспортного документа, який належить особі пред'явнику, залишатиметься дійсним протягом щонайменше трьох місяців після запланованої дати виїзду з території України, та виданого у період останніх 10 років до дати в'їзду в Україну»;

частину другу доповнити новим абзацом такого змісту:

«Невідповідність дійсного паспортного документа іноземця або особи без громадянства вимогам щодо строків його дії, визначених пунктом 1 частини першої цієї статті, не може бути підставою для відмови в перетинанні державного кордону у разі в'їзду в Україну іноземців або осіб без громадянства, які на законних підставах постійно або тимчасово проживають на її території»;

7) у статті 9:

у частині другій:

пункт 1 після слів «його дійсності» доповнити словами «та відповідності вимогам, визначеним пунктом 1 частини першої статті 8 цього Закону»;

пункт другий викласти в такій редакції:

«2) наявності чи відсутності у електронних системах інформації про заборону в'їзду в Україну особам, які перетинають державний кордон, та доручень уповноважених державних органів»;

пункт 1 частини третьої викласти в такій редакції:

«1) проведення співбесіди та додаткової перевірки підтвердних документів для встановлення місць відправлення та призначення, мети та умов запланованого перебування»;

8) у пункті 2 частини першої статті 10 слова «базах даних Державної прикордонної служби України» замінити словами «електронних системах»;

9) доповнити статтею 10¹ такого змісту:

«Стаття 10¹. Прикордонний контроль транспортних засобів та вантажів

1. Прикордонний контроль транспортних засобів та вантажів здійснюється за процедурами контролю першої лінії, а у передбачених цим Законом випадках, також за процедурою контролю другої лінії.

2. Процедура здійснення контролю першої лінії передбачає здійснення візуального огляду, огляду із застосуванням технічних засобів прикордонного контролю та/або службових собак транспортних засобів і вантажів, без втручання в конструктивні особливості транспортних засобів і цілісність упакування.

3. Процедура здійснення контролю другої лінії проводиться за результатами аналізу та оцінки ризиків під час виконання процедури контролю першої лінії, а також у разі:

виявлення під час контролю першої лінії речовин, матеріалів і предметів, що заборонені або обмежені для переміщення через державний кордон;

виконання доручень уповноважених державних органів;

виявлення за результатами застосування технічних засобів прикордонного контролю та/або службових собак ознак незаконного переміщення через державний кордон осіб з використанням обладнаних схованок (тайників), а

також незаконного переміщення, у тому числі з використанням схованок (тайників), через державний кордон зброї, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, боєприпасів, вибухових речовин, матеріалів і предметів, заборонених для переміщення через державний кордон;

виявлення змін у конструктивних особливостях транспортного засобу, пошкодження цілісності контейнерів, упакування, технологічних кріплень, пломб, встановлення ознак перефарбування, знищення (зміни) номерів агрегатів, шильдів, маркування транспортних засобів, а також невідповідності даним, що містяться у документах на транспортні засоби та вантажі.

Під час проведення процедури здійснення контролю другої лінії:

1) встановлюються дані про вантаж, який переміщується транспортним засобом, місця відправлення та призначення транспортного засобу та вантажу;

2) здійснюється огляд із застосуванням технічних засобів прикордонного контролю, інших спеціальних приладів (засобів) та/або службових собак, із втручанням у конструктивні особливості транспортних засобів та цілісність упакування вантажів;

3) перевіряється інформація у електронних системах.

Під час здійснення контролю другої лінії автомобільних транспортних засобів додатково проводиться їх перевірка з метою виявлення викрадених»;

10) у статті 12:

частину першу доповнити пунктом 2¹ такого змісту:

«2¹) загальній декларації, судовій ролі та списку пасажирів судна»;

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Форма та порядок проставлення відміток про перетинання державного кордону визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні»;

11) у статті 14:

у частині першій:

у першому реченні слова «необхідних для в'їзду» замінити словами «необхідних для виїзду з України та в'їзду»;

п'яте речення викласти в такій редакції: «Один примірник рішення про відмову у перетинанні державного кордону видається на руки під підпис особі, якій відмовлено у перетинанні державного кордону, або її законному представнику»;

у частині другій та першому реченні абзацу четвертого частини четвертої слова «спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону» замінити словами «центральним органом

виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні»;

12) друге речення частини п'ятої статті 15 виключити;

13) у статті 16:

у частині першій:

слова «залізничними станціями» замінити словами «пунктами пропуску (пунктами контролю)» через державний кордон;

доповнити новими абзацами такого змісту:

«З метою створення комфортних умов подорожуючим прикордонний контроль пасажирських поїздів закордонного сполучення може здійснюватися: на в'їзд до України – в першому пункті пропуску (пункті контролю) від державного кордону України;

на виїзд з України – в будь-якому пункті пропуску (пункті контролю) за умови беззупинкового руху поїзда до державного кордону України»;

доповнити частиною такого змісту:

«4. У разі виявлення в поїзді осіб, транспортних засобів, вантажів, іншого майна, які переміщуються з порушенням законодавства, уповноважені службові особи Державної прикордонної служби України можуть затримувати відправлення поїзда на час, необхідний для завершення контрольних процедур»;

14) у статті 17:

частину третю після слів «керівниками аеропортів (аеродромів)» доповнити словами «підприємств, установ чи організацій, на території яких функціонують пункти пропуску через державний кордон»;

частину сьому доповнити новим реченням після речення «Повторний прикордонний контроль таких пасажирів, як правило, не здійснюється» такого змісту:

«Прикордонний контроль також може не здійснюватися щодо повітряних суден закордонного прямування та членів їх екіпажів, які прибувши до аеропорту не покидають повітряне судно до його вибуття з України»;

15) у статті 23:

у частині першій слова «разом з ними та про прибуття» замінити словами «або вибувають разом з ними та про прибуття (вибуття)»;

абзац перший частини третьої викласти в такій редакції:

«3. Прикордонний контроль щодо членів екіпажів, які здійснюють міжнародні польоти, здійснюється без урахування вимог щодо умов перетинання державного кордону іноземцями та особами без громадянства, у разі в'їзду в Україну, передбачених частиною першою статті 8 цього Закону»;

16) доповнити статтею 23¹ такого змісту:

«Стаття 23¹. Здійснення прикордонного контролю автоматизованим програмно-апаратним комплексом прикордонного контролю

1. Прикордонний контроль громадян України у пунктах пропуску через державний кордон (пунктах контролю) може здійснюватися автоматизованими програмно-апаратними комплексами прикордонного контролю (автоматизований прикордонний контроль).

2. Автоматизований прикордонний контроль забезпечує:

1) сканування паспортного документа в який імплантовано безконтактний електронний носій;

2) сканування відбитків пальців рук та/або обличчя;

3) верифікацію отриманих біометричних даних (параметрів) з даними, наявними у безконтактному електронному носії паспортного документа;

4) перевірку дійсності паспортного документа та його приналежності відповідній особі;

5) ідентифікацію особи з використанням електронних систем;

6) внесення до електронних систем інформації про перетинання особою державного кордону;

7) надання дозволу на перетинання державного кордону.

3. У разі неможливості проходження автоматизованого прикордонного контролю громадянин України проходить прикордонний контроль в загальному порядку.

4. Тривалість зберігання біометричних даних, отриманих під час автоматизованого прикордонного контролю, не може бути більшою часу, необхідного для здійснення автоматизованого прикордонного контролю. Обробка персональних даних громадян України, які проходять автоматизований прикордонний контроль, повинна відповідати вимогам законодавства України про захист персональних даних. Отримані дані не можуть бути використані для інших цілей, окрім прикордонного контролю.

5. Правила проходження автоматизованого прикордонного контролю встановлюються Кабінетом Міністрів України»;

6. У Законі України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 19–20, ст. 179 із наступними змінами):

1) абзац другий пункту 27 частини першої статті 1 виключити;

2) у частині першій статті 9:

у першому реченні слова «паспортного документа та» замінити словами «дійсного паспортного документа, який належить особі пред'явнику, залишатиметься дійсним протягом щонайменше трьох місяців після запланованої дати виїзду з території України, та виданого у період останніх 10 років до дати в'їзду в Україну, а також»;

доповнити новим абзацом такого змісту:

«Невідповідність дійсного паспортного документа іноземця або особи без громадянства вимогам щодо строків його дії, визначених абзацом першим цієї частини, не може бути підставою для відмови в перетинанні державного кордону у разі в'їзду в Україну іноземців або осіб без громадянства, які на законних підставах постійно або тимчасово проживають на її території».

II. Прикінцеві положення.

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців після його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова

Верховної Ради України

